

ANALÝZA

16. 12. 2013

Co znamená vysoká dovozní náročnost české ekonomiky

Česká ekonomika je vysoce dovozně náročná - v dovozech zboží reálně dokonce pátá nejnáročnější v EU. Přitom až tři čtvrtiny dovozů zboží a služeb do ČR směřují k dalšímu zpracování či úpravě (do mezispotřeby), jen zbytek připadá na konečné užití, tj. spotřebu domácností, vládního sektoru a investice. K produktům s největší vahou v dovozech pro mezispotřebu patří dlouhodobě komponenty pro počítače a elektroniku, základní kovy, chemické látky a díly pro motorová vozidla – v úhrnu tvoří dvě pětiny celkové hodnoty produktů dovážených do ČR pro další zpracování. Dovozně nejnáročnějšími odvětvími (z pohledu mezispotřeby) jsou automobilový průmysl a výroba počítačů a elektroniky, dále rafinerie a koksárny a také výroba elektrických zařízení.

Korelace mezi pohybem kurzu koruny a změnou hodnoty dovozů do ČR je patrná, ne však příliš výrazná. V letošním prvním pololetí se rychlé zvyšování dovozní náročnosti, typické pro posledních tři roky, zastavilo.

Aby ekonomika České republiky vyprodukovala stokorunu nové přidané hodnoty, musela na ní v roce 2012 vynaložit 73 korun v podobě dovezeného zboží a služeb, zatímco v roce 2002 jen 60 korun. Na stokorunu produkce pak potřebovala necelých 29 korun proti 25 korunám v roce 2002. Vysoká dovozní náročnost české ekonomiky je patrná i v mezinárodním srovnání podle dat Eurostatu, a to v reálném i nominálním vyjádření.

Náročnost HDP ČR na dovozy zboží a služeb téměř dvojnásobná oproti průměru EU 27

Česká republika uzavírá první čtvrtinu žebříčku zemí EU, jejichž ekonomická výkonnost je nejvíce náročná na dovozy zboží a služeb. Při silné váze zahraničních firem a jejich exportního charakteru má tak ekonomika ČR ve značné míře charakter „transformační“. Podle údajů Eurostatu¹ byla náročnost české ekonomiky na dovoz zboží a služeb v roce 2012 téměř dvakrát vyšší než dovozní náročnost celé EU – jestliže v reálném vyjádření představovala relace dovozů zboží a služeb do ČR k HDP 76,4 %, za EU 27 činila tato dovozní náročnost jen 40,9 %. V běžných cenách byl rozdíl nepatrně menší (72,4 % v ČR proti 42,9 % v EU), ale přesto výrazný. Výsledek je ovlivněn i faktem, že v největších evropských ekonomikách vzhledem k velké váze domácí poptávky, podle spotřeby domácností a vládního sektoru, je váha ve struktuře HDP objektivně potlačena. Podobně je tomu např. v ekonomice USA, jejíž dovozní náročnost je jen 15,7 % nebo Japonska (14,1 %).

Přes vysoký poměr dovozů k HDP v ČR byla v některých zemích unie dovozní náročnost v roce 2012 ještě vyšší². Kromě pobaltských republik (Estonsko 97,3 %, Litva 78,9 %) také na

¹ Data jsou zjišťována poměrem mezi objemem dovozů do země vyjádřených v eurech a objemem HDP v eurech.

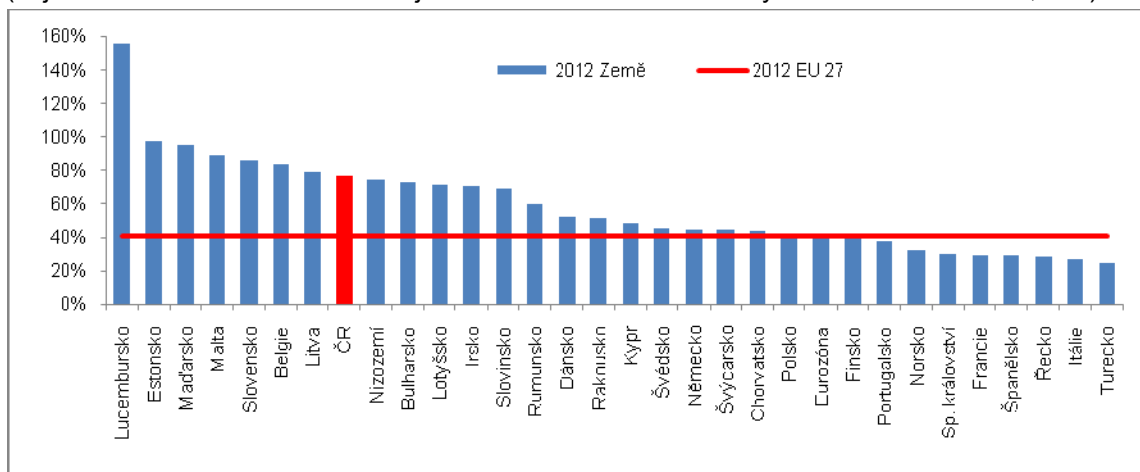
² Roli však může hrát metodický vliv. Zejména v případě Slovenska může být údaj zkreslen výší dovozů vykazovaných v přeshraniční statistice. ČR naopak vykazuje data v národním pojetí, která v podstatné míře redukuje "nabobtnávání" vykazovaných dovozů podle přeshraniční statistiky.

ANALÝZA

Slovensku (86 %), v Belgii (83,7 %), Maďarsku (94,8 %), Maltě (89 %) a v Lucembursku (155,4 %). U dvou posledně jmenovaných zemí hraje velkou roli dovoz služeb, neboť samotná náročnost na dovozy zboží je u nich výrazně nižší (Malta 54,9 %, Lucembursko, 53,4 %).

ČR také patří k zemím s nejrychlejším růstem náročnosti HDP na dovozy zboží a služeb v reálném vyjádření, s +25,3 procentními body (pb.) v roce 2012 proti roku 2000. Vyšší nárůst vykázalo jen Maďarsko, Lucembursko, Rumunsko, Litva a Estonsko. Za EU 27 jako celek se dovozní náročnost během let 2000-2012 zvýšila o 8,5 pb., zřejmě díky váze Německa (+14,1 % pb). K poklesu dovozní náročnosti došlo v Řecku, na Kypru a Islandu, v zemích s velkými rozpočtovými potížemi, které se přelily i do struktur jejich reálných ekonomik.

Graf 1: Porovnání dovozní náročnosti ekonomik zemí EU a vybraných zemí v roce 2012 (objem dovozů zboží a služeb k objemu HDP v cenách a směnných kurzech roku 2005; v %)

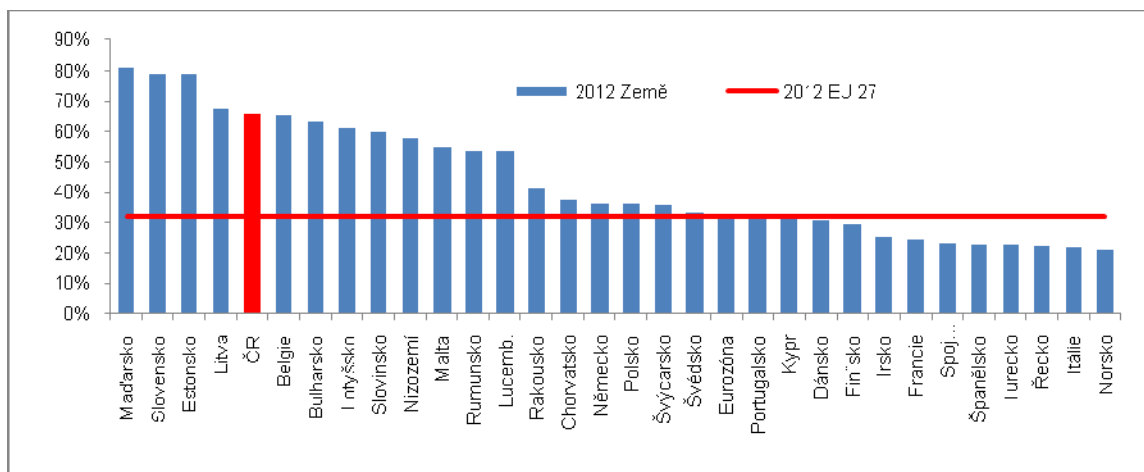
Pramen: Eurostat, vlastní propočty

ČR pátá nejnáročnější ekonomika na dovozy zboží v EU

Jestliže v dovozní náročnosti na zboží a služby zaujímá ČR v reálném vyjádření pozici na konci první čtvrtiny žebříčku zemí EU, pak dovozní náročnost ekonomiky ČR jen na samotné zboží byla v loňském roce dokonce pátá nejvyšší v EU 27 (65,8 % proti 32 % průměru EU). Zatímco poměr dovozů zboží k HDP reálně stoupl v unii za roky 2000-2012 o 7 pb, v ČR o 22,3 pb. I zde šlo o pátý nejvyšší přírůstek v zemích EU 27. Bylo to vlivem jak silných investičních dovozů na počátku minulé dekády vyvolaných vstupem přímých zahraničních investorů do ČR, tak i charakterem české ekonomiky, transformující ve výrazné míře tyto dovozy surovinových komodit a dalšího zboží do exportu.

Graf 2: Porovnání dovozní náročnosti ekonomik zemí EU a dalších vybraných zemí v roce 2012 (objem dovozů zboží k objemu HDP; v %)

ANALÝZA

Pramen: Eurostat, vlastní propočty

V Irsku, Řecku na Maltě a na Kypru se naopak nároky na dovozy zboží snížily (v Irsku dokonce o silných 11,4 pb na 25,4 %). Vyšší než unijní průměr byl růst dovozní náročnosti v Německu (+ 12,7 pb. na 36,4 %). Z menších evropských ekonomik patří k méně dovozně náročným skandinávské země (např. Norsko díky energetické soběstačnosti).

K dalšímu zpracování směřují plné tři čtvrtiny dovozů do ČR

V nominálním vyjádření je z dat národního účetnictví zřejmé, že v ČR směřují plné tři čtvrtiny dovozů zboží a služeb do mezispotřeby. Na konečné užití, tj především pro výdaje na konečnou spotřebu domácností a vládního sektoru vč. investic, připadlo podle zatím posledních definitivních dat za rok 2009 (symetrických input-output tabulek) jen 26,8 % užitých zdrojů z dovozu. Právě dominance mezispotřeby jako převažující „destinace“ pro dovážené zboží a služby určuje také dopady, jaké má změna podmínek dovozů (importních cen, směnného kurzu) na podmínky v české ekonomice.

Odvětvový pohled³ na dovozy v české ekonomice určené na další přepracování a úpravu (podle symetrických input-output tabulek⁴) ukazuje, že v roce 2009 nejvíce zdrojů z dovozu absorbovala odvětví automobilového průmyslu (9,2 % celkové hodnoty dovozů zboží a služeb do ČR v uvedeném roce) a výroby počítačů, elektronických a optických přístrojů (8,2 %). Silné dovozy směřovaly i do hutnictví (produkce základních kovů 2,4 % a výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků 3,4 %). Výroba aut a kovů jako cyklická odvětví však trpěla v tomto roce krize propadem zahraniční poptávky ovlivňujícím i potřebu dovozů, takže lze předpokládat, že v

³ Dosud ČSÚ publikoval tabulky typu produkt x produkt. Od roku 2012 k tomuto navíc přibýly i tabulky typu odvětví x odvětví. Tabulky typu odvětví x odvětví popisují zdroje, užití i přidanou hodnotu podle odvětví. Například v matici mezispotřeby jsou popisovány vstupy do jednotlivých odvětví nikoli ve formě produktů, ale ve formě výstupů odvětví. Výpočet je založen na předpokladu fixní struktury tržeb produktu.

⁴ Tabulky typu odvětví x odvětví popisují zdroje, užití i přidanou hodnotu podle odvětví. Například v matici mezispotřeby jsou popisovány vstupy do jednotlivých odvětví nikoli ve formě produktů, ale ve formě výstupů odvětví. Výpočet je založen na předpokladu fixní struktury tržeb produktu (model D manuálu Eurostatu).

*Input-output tabulky jsou publikovány s významným časovým zpožděním, protože se jedná vždy o definitivní verze sestav národních účtů.

ANALÝZA

dalších letech byl jejich podíl na importech do České republiky jiný⁵. Koksárenství a rafinerie absorbovaly 2,6 % dovozů do ČR.

Nejvýznamnější dovážené produkty určené pro mezispotřebu v odvětvích...

Sledujeme-li strukturu dovážených produktů (klasifikace CZ-CPA) určených pro mezispotřebu (tedy pohled produkt x odvětví) v letech 2010-2012⁶, pak podle tabulky 1 dvě pětiny hodnoty všech dovážených produktů určených pro další zpracování a úpravu představují tyto čtyři položky: komponenty pro PC, elektronické a optické přístroje, základní kovy, chemické látky a chemické přípravky a dále komponenty pro motorová vozidla. Toto pořadí platilo pro roky 2010 a 2011, kdy všechny tyto čtyři největší produktové položky z pohledu v „spotřebě“ v odvětvích tvořily 39 % produktů z dovozu určených pro mezispotřebu. V roce 2012 postoupily na třetí místo komponenty pro automobilový průmysl (graf 3).

Tab. 1: Zdroje z dovozu určené pro další zpracování a úpravu (mezispotřebu) v mld. korun

	2010	2011	2012
Dovozy pro mezispotřebu celkem	1 836,70	2039,7	2196,6
z toho dovážené komponenty produktů podle klasifikace CZ - CPA:			
PC, elektronické a optické přístroje	254,7	240,6	249,3
Základní kovy	182,7	208,4	219,8
Chemické látky a přípravky	144,4	180,5	194,2
Motorová vozidla, přívěsy a návěsy	140,7	165,1	208,2

Pramen: ČSÚ

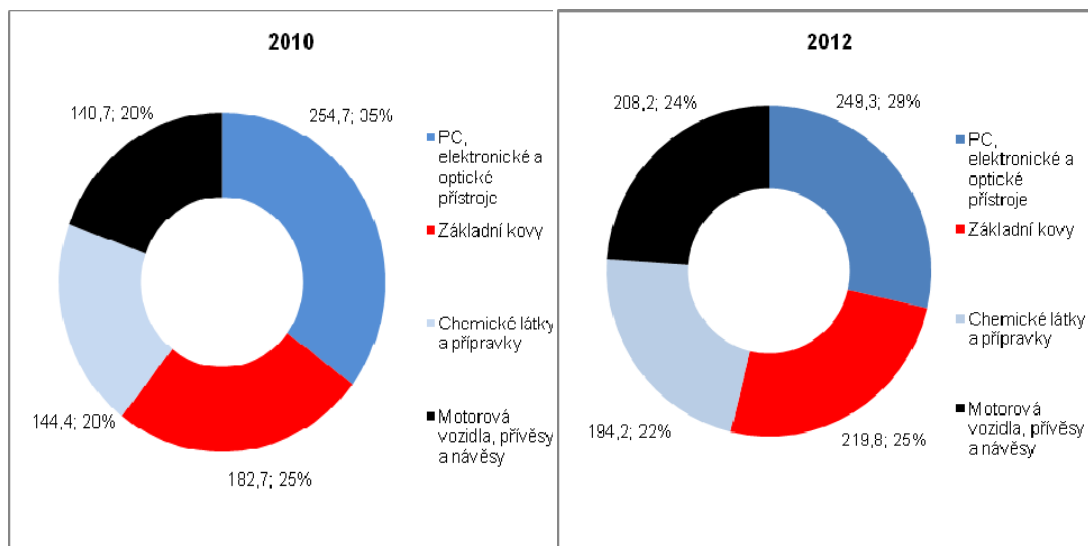
Za poslední tři roky klesl podíl produktů použitých k mezispotřebě na úhrnných dovozech pro mezispotřebu v případě komponent pro PC a elektroniku, naopak stoupl podíl chemických látek a přípravků, zejména však komponent pro automobilový průmysl. Podíl dovozů základních kovů zůstal v roce 2012 stejný jako v roce 2010. Přesné údaje obsahuje graf 3.

Graf 3: Podíl dovážených komponent produktů klasifikace CZ-CPA na dovozech pro mezispotřebu (v %, v mld. korun)

⁵ Symetrické input-out-put tabulky konstruované jako odvětví x odvětví nejsou za další roky dosud k dispozici.

⁶ Za rok 2010 definitivní data, za rok 2011 semidefinitivní a za rok 2012 předběžné údaje.

ANALÝZA

Pramen: ČSÚ, vlastní propočty

Rozlišení produktového a odvětvového pohledu je důležité v tom, že celková hodnota dovážené klasifikované položky (produktu) určená pro mezispotřebu nesměřuje zpravidla jen do jednoho odvětví. Např. dovozů základních kovů (219,8 mld. korun v roce 2012) bylo použito v odvětví Výroba základních kovů za 52 mld. a v odvětví Výroba kovových konstrukcí za 37,5 mld. korun, tedy jen necelá polovina dovezené hodnoty. Dále zpracovávalo tyto dovozy odvětví Výroby elektrických zařízení a také automobilový průmysl (po zhruba 30 mld. korun), odvětví Výroba strojů a zařízení jinde neuvedených (za 37 mld. korun), ale použity byly také třeba ve sběru a odstraňování odpadů (za 8,6 mld. korun).

... a zvláště v automobilovém průmyslu

Dovozy komponent pro motorová vozidla⁷ (resp. produktů celé položky Motorová vozidla, přívěsy a návěsy určených pro další zpracování a úpravu ve výši 208,2 mld. korun) směřovaly loni do odvětví automobilového průmyslu ze čtyř pětín, tj. ze 160,4 mld. korun (autodíly určené pro opravy a údržbu motorových vozidel činily dalších 10,7 mld. korun). Automobilový průmysl také použil přes dvě pětiny (tj. za 54,4 mld. korun) z celkově dovezených pryžových a plastových produktů určených pro mezispotřebu (132 mld. korun) a více než třetinu (tj. za 39,5 mld. korun) dovezených elektrických přístrojů a zařízení určených k dalšímu zpracování a úpravě (jejich celkový dovoz pro mezispotřebu činil 109,3 mld. korun). Z úhrnu importovaných produktů pro mezispotřebu (2196,6 mld. korun) v roce 2012 použil automobilový průmysl R plných 16 %.

Nároky nové přidané hodnoty a produkce na dovozy

Náročnost české ekonomiky na dovozy zboží a služeb je daná jednoznačně hodnotou dovozů zboží, jak je vidět z grafů 4 a 5 (podle dat v nominálním vyjádření). Aby ekonomika ČR

⁷ Položka CZ CPA 29.

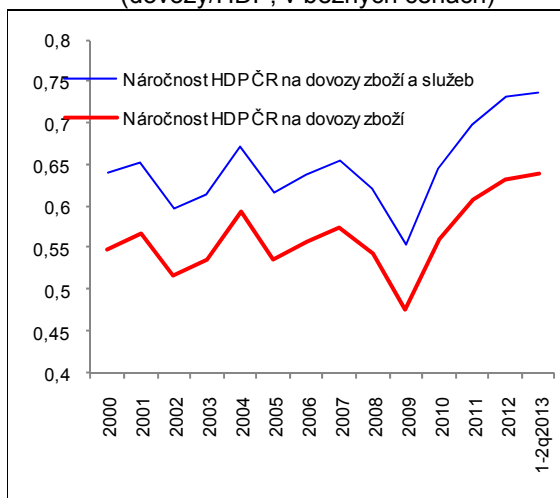
ANALÝZA

vyprodukovala stokorunu nové přidané hodnoty, vydala loni 73,20 Kč za dovážené zboží a služby (resp. 63,20 Kč za dovážené zboží). Srovnatelně tomu bylo na jednotku produkce – každá stokoruna produkce ekonomiky ČR si v roce 2012 vynutila potřebu dovozů zboží a služeb ve výši 28,80 Kč, resp. samotného zboží za 24,90 Kč. Hodnota produkce tak byla daná z jedné čtvrtiny hodnotou dováženého zboží.

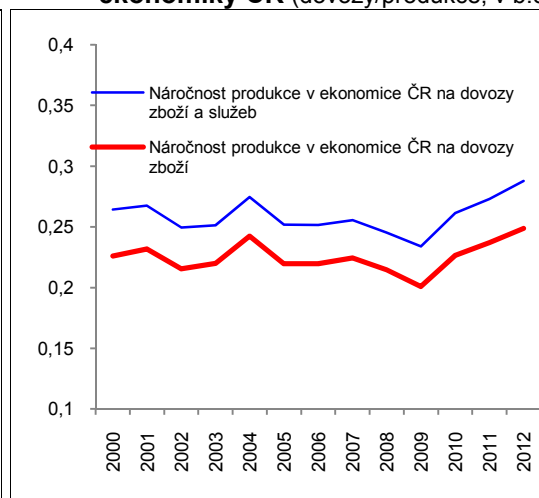
Pokles dovozní náročnosti v roce 2009 i v pololetí 2013

Snížení dovozní náročnosti v krizovém roce 2009 plynulo z již výše zmíněného transformačního charakteru české ekonomiky, kdy propad na exportech vedl logicky i k nižší potřebě dovozů. Její opětový růst v roce 2010 na úroveň z doby konjunktury pak v dalších letech dále akceleroval – poměr dovozů zboží a služeb k nominálnímu HDP činil 64,5 %. V roce 2012 pak dále výrazně stoupl na 69,8 % a v roce 2012 činila dovozní náročnost české ekonomiky už 73,2 % HDP, přičemž na samotné zboží na 63,2 %. Šlo o dosud nejvyšší nárok nově vytvořené přidané hodnoty na dovozy zboží a služeb podle ročních dat ve sledované časové řadě od roku 2000 a čtvrtý nejvyšší meziroční přírůstek dovozní náročností za období 2000-2012.

Graf 4 **Dovozní nároční HDP ČR**
(dovozy/HDP, v běžných cenách)

Graf 5 **Dovozní náročnost produkce ekonomiky ČR**
(dovozy/produkce, v b.c)

Pramen: ČSÚ, ČNB, vlastní propočty

V roce 2013 již dovozní náročnost významně nenarůstá, meziročně poklesla

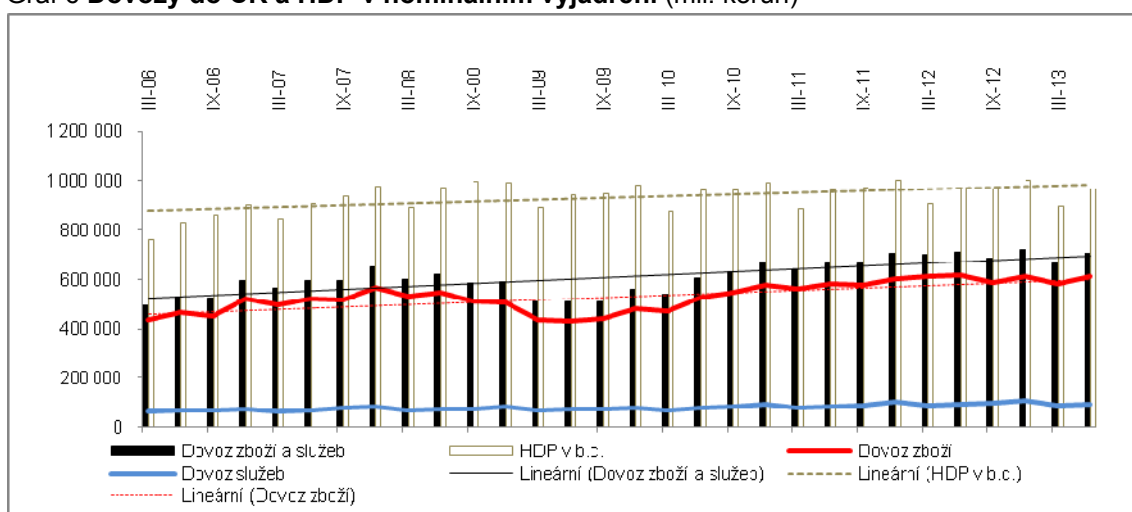
Letošní rok přinesl změnu. Podle dat v době zpracování této analýzy, tj. údaje za leden-červen 2013, dovozní náročnost ekonomiky ve srovnání s daty za celý rok 2012 spíše jen stagnovala (73,6 % u dovozů zboží a služeb a 63,8 % u dovozů zboží). Zahraniční obchod ČR má značně sezónní charakter a dovozy sílí zejména v posledním čtvrtletí, lze tedy vznést námitku ohledně korektnosti takového srovnání. Jenomže ještě do pololetí 2012 dovozní náročnost české ekonomiky dále akcelerovala – hodnota dováženého zboží a služeb k HDP dosáhla za první pololetí rekordních 75 %, u zboží 65,6 %. Znamená to, že ve druhé polovině roku 2012 dovozní náročnost české ekonomiky vykázala pokles.

Oddělení informačních služeb – ústředí

ANALÝZA

V letošním prvním pololetí dovozní ceny klesaly, což ovlivnilo i hodnotu dováženého zboží a služeb. To přispělo k poklesu hodnoty dováženého zboží a služeb do ČR, přičemž ani HDP v nominálním vyjádření nevzrostl (HDP byl v obou čtvrtletích pod trendovou křivkou, dovozy zboží nejednoznačně, jak je vidět v grafu 6). Výsledkem byl meziroční pokles náročnosti české ekonomiky na dovozy zboží a služeb o 1,4 pb. na 73,6 % a o stejný rozdíl v dovozech samotného zboží (63,8 %).

Graf 6 **Dovozy do ČR a HDP v nominálním vyjádření (mil. korun)**

Pramen: ČSÚ, ČNB

Závislost na cenách a kurzovém vývoji s ohledem na „euroizaci“ české ekonomiky,...

Nominální vyjádření dovozní náročnosti je samozřejmě ovlivněno pohybem cen, které jsou v případě dovozů poznamenávány i změnami směnného kurzu koruny. Tyto změny se za „normálních“ podmínek promítají průnikem přes dovozní ceny do vnitřní ekonomiky, resp. mezispotřeby, víceméně pozvolně.

... když v eurech probíhají tři pětiny tuzemských obchodů v automobilovém průmyslu a čtvrtina ve výrobě počítačů a elektroniky

Obchodovat však firmy mohou - a obchodují - i uvnitř ekonomiky mezi sebou nikoli v korunách, ale v eurech (resp. cizích měnách) obecně, ale jejich zbytek je proti euru zanedbatelný⁸. Intenzitu této „euroizace“ ukazují podíly zjištěné ve statistice výrobních cen ČSÚ (vzorek výběrových šetření pro cenovou statistiku). Plyne z ní podle nejaktuálnějších dat, že za listopad 2013 mělo meziměsíční oslabení koruny proti euru ve výši 4,7 % významný okamžitý přímý dopad na automobilový průmysl, kde se v eurech uskutečňuje 59,6 % obchodů mezi domácími

⁸ V takovém případě je kurzový vliv koruny na ceny za normálních podmínek pochopitelně omezen. Kromě tohoto přirozeného hedgingu jsou však často placeny v eurech např. i nájem v logistických centrech a kancelářských budovách a při mzdách vyplácených v korunách je již dopad změny kurzu na hospodářský výsledek zřejmý.

ANALÝZA

dodavateli dílů tuzemských automobilkám nebo na odvětví počítačů a elektroniky, které je euroizováno z 28,7 %. V eurech mezi sebou obchodují významně i firmy z chemického průmyslu (24,5 % obchodů) a z odvětví výroby kovů nebo výroby elektrických zařízení (shodně 21 % obchodů v eurech).

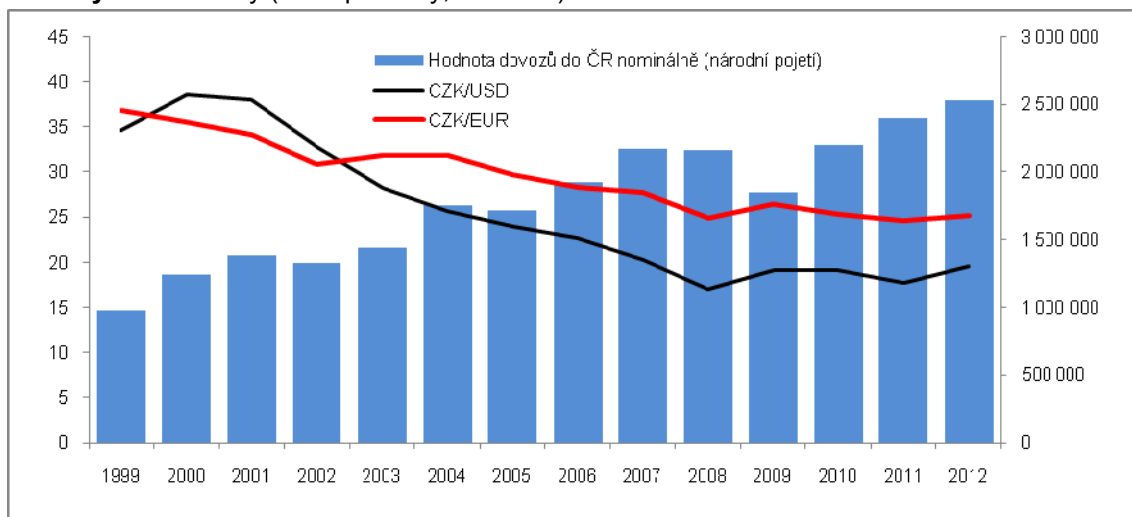
Z uvedeného plyne, že ceny výrobců dopravních prostředků po dezinflačním trendu posledních měsíců stouply v listopadu meziročně o 3,7 %, meziměsíčně pak o 3 % (!). Ceny jejich dílů a příslušenství vzrostly proti stejnému období loňského roku o 5,3 %, proti říjnu o 4,1 %. Přímý dopad oslabeného kurzu na domácí firmy obchodující v eurech je tedy momentálně významný.

Výsledek pokud jde o vývoj listopadových dovozních cen bude znám v polovině ledna.

Síla konjunktury české ekonomiky

Vývoj ročních kurzů koruny k euru a dolaru spolu s hodnotou dovozů do ČR ukazuje graf 6 - trendové posilování koruny během minulé dekády, resp, do roku 2008, působilo na dovozy příznivě (zlevňovalo je). I tak však data ukazují na významný růst hodnoty dovozů ovlivněný konjunkturou české ekonomiky. Pro kvantifikaci korelace je ale graf s ročními daty neprůkazný.

Graf 6: Dovozy do ČR (v běžných cenách, národní pojetí, roční hodnoty dovozů; pravá osa) a směnný kurz koruny (roční průměry; levá osa)

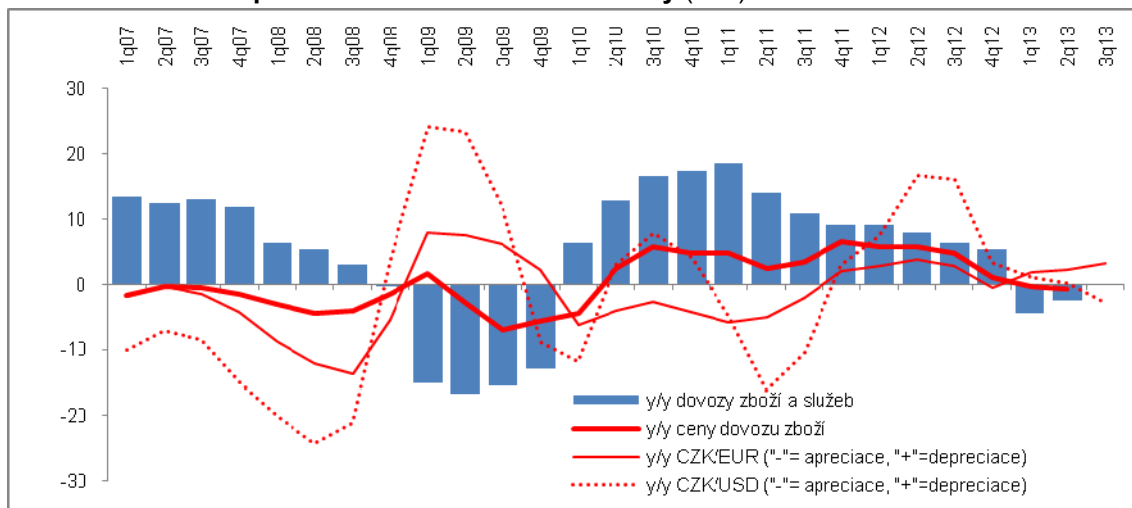
. Pramen: ČSÚ, ČNB

Podrobnější časová osa (graf 7) s vývojem dovozů zboží a služeb, dovozních cen a směnných kurzů koruny k základním měnám (vše uváděno jako změnové veličiny čtvrtletních údajů proti stejnému období předchozího roku) již umožňuje zjistit mezi těmito indikátory. Těsnost závislosti dovozních cen a hodnoty dovozů je relativně významná (korelační koeficient 0,559). U samotných cen a vývoje kurzu je korelace spíše slabší (zejména u CZK/EUR s korel. koef. 0,188). O něco vyšší korelace u CZK/USD (0,385) může být dána vazbou na dolarové dovozy surovin, zejména ropy. Korelace změna hodnoty dovozů a kurzových změn je v případě

ANALÝZA

CZK/EUR významnější (-0,538) než u CZK/USD (-0,393). Záporné znaménko je v tomto případě v logice věci, neboť vyjadřuje u kurzového pohybu apreciaci a zlevňování dovozů.

Graf 7: Meziroční změny nominálních dovozů zboží a služeb do ČR, dovozních cen a úrovně čtvrtletních průměrů směnného kurzu koruny (v %)

Pramen: ČNB, ČSÚ, vlastní propočty

Závěr

Pro dovozně náročnou českou ekonomiku platí, že zhruba tři čtvrtiny dovozů zboží a služeb do ČR jsou určeny k dalšímu zpracování a úpravě, tj. takzvaně na mezispotřebu. Na konečné užití v české ekonomice připadá zbytek – v roce 2009, za který jsou k dispozici definitivní data ČSÚ bilancující podrobně zdroje a užití (podle symetrických input-output tabulek), byla necelá desetina celkových dovozů (9,7 %) použita na investice, přibližně šestinu pak spotřebovaly domácnosti (14,9 %) spolu s vládním sektorem 1,9 %). Konečné užití tak obsáhlo jen 26,8 % úhrnných dovozů.

Dovozní náročnost produkce je logicky nižší (zahrnuje i použité zdroje z tuzemska), než dovozní náročnost HDP (28,8 % u dovozů zboží a služeb v roce 2012 proti 73,2 % podle předběžných dat). Na to, aby česká ekonomika vyprodukovala stokorunou nové přidané hodnoty, musí zaplatit zhruba 73 korun za dovážené zboží a služby, resp. 63 korun jen za samotné zboží⁹, jak plyne z dat za rok 2012 i letošního prvního pololetí. Dovozní náročnost ekonomiky ČR v posledních třech letech každoročně významně stoupala, v letošním prvním pololetí se však její růst prakticky zastavil. Vývoj od začátku loňského roku do letošního prvního pololetí byl ve znamení recese české ekonomiky, snižujících se přírůstků dovozů v nominálním vyjádření, dezinflace dovozních cen a v trendu mírného oslabení koruny k euru a nepatrných změn k dolaru.

⁹ Plyne to z údajů o nominálním HDP a hodnotě dovozů v běžných cenách.

ANALÝZA

Významné postavení automobilového průmyslu v ekonomice České republiky je patrné i v jeho nárocích na dovozy. V roce 2012 spotřebovalo toto odvětví 16 % celkové hodnoty dovozů do ČR určených pro mezispotřebu, a to nejen komponent „vlastního“ produktu (tj. dovážených karoserií, podvozků, motorů, sedadel, zapalovacích kabelů a svíček, aj.) ve výši 77 % jejich dovozů do ČR určených pro mezispotřebu. Automobilový průmysl absorboval loni i 41 % všech dovážených pryžových a plastových produktů určených k dalšímu zpracování a 36 % dovozů elektrických zařízení. Produkce aut v ČR tak spotřebovala v roce 2011 větší díl z celkových dovozů do ČR určených pro mezispotřebu, než další tři z tohoto pohledu nejvýznamnější odvětví dohromady (tj. výroba počítačů, výroba koksů a rafinérských produktů a výroba elektrických zařízení).

Vysoký podíl obchodů v eurech uskutečňovaných i uvnitř české ekonomiky především v souvislosti s výrobou automobilů (téměř 60 %) znamenal za listopad při umělém oslabení kurzu koruny přímý dopad na růst cen v tomto odvětví (při meziročním oslabení koruny proti euru o 5,8 % stouply ceny dílů meziročně o 5,3 %, meziměsíčně pak o 4,1 % při růstu cen dopravních prostředků o 3 %). Předchozí deflační trend byl přerušen. Jak se vyvíjely listopadové ceny dovozu, bude známo v polovině ledna.

Celkově lze říci, že vzhledem ke zmíněné silné provázanosti dovozů a vývozu v ekonomice ČR se růsty cen na dovozech - resp. i ceny výrobců uvnitř ekonomiky obchodujících mezi sebou v eurech – promítnou do cen vývozu. Je však třeba mít také na paměti, že růst exportních cen může narazit na limity konkurenceschopnosti firem exportujících z ČR.

Autorka:

Drahomíra Dubská

analytička

oddělení svodných analýz

tel.. 2 7405 4041

e-mail: drahomira.dubaska@czso.cz